

ЗАКОН

О МИРНОМ РЈЕШАВАЊУ РАДНИХ СПОРОВА

("Сл. гласник РС", бр. 91/2016)

ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом уређују се начин и поступак мирног рјешавања индивидуалних и колективних радних спорова, избор, права и обавезе арбитра и миритеља, као и начин оснивања тијела за мирно рјешавање радних спорова, те друга питања од значаја за мирно рјешавање радних спорова.

Члан 2

(1) Поступак мирног рјешавања радних спорова покреће се и води у складу са овим законом, уколико о спору није одлучено правоснажном одлуком суда.

(2) Мирно рјешавање радних спорова је начин добровољног рјешавања радних спорова између страна у спору уз учешће арбитра, миритеља, мировног вијећа и арбитражне комисије, уколико овим законом није другачије уређено.

Члан 3

(1) Појмови који се користе у овом закону имају сљедеће значење:

- 1) радним спором сматра се индивидуални и колективни радни спор,
- 2) индивидуални радни спор је спор између радника и послодавца, а поводом остваривања права и обавеза на раду и по основу рада,
- 3) колективни радни спор може бити правни или интересни,
- 4) правни колективни радни спор је спор поводом примјене важећег колективног уговора и других општих аката послодавца,
- 5) интересни колективни радни спор је спор поводом закључивања, измјена и допуна или отказа колективног уговора, остваривања права на синдикално организовање, штрајк и других колективних права,
- 6) стране у индивидуалном радном спору су радник, односно лице којем је повријеђено право на раду и у вези са радом и послодавац (у даљем тексту: стране у индивидуалном радном спору),
- 7) стране у колективним радним споровима су учесници у закључивању колективног уговора и други субјекти колективних права у складу са законом (у даљем тексту: стране у колективном радном спору),
- 8) арбитар је лице које самостално или као члан арбитражне комисије предлаже и сачињава споразум или даје приједлог за окончање радног спора,
- 9) миритељ је лице које самостално или као члан мировног вијећа предлаже, сачињава споразум и даје приједлоге и препоруке за окончање радног спора и
- 10) арбитражна комисија је тијело које се формира ради доношења коначне одлуке у вези са отказом уговора о раду изабраном представнику радника.

(2) Граматички изрази употријебљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба пола.

ГЛАВА II АГЕНЦИЈА ЗА МИРНО РЈЕШАВАЊЕ РАДНИХ СПОРОВА

1. Оснивање и надлежности Агенције за мирно рјешавање радних спорова

Члан 4

(1) Послове мирног рјешавања индивидуалних и колективних радних спорова обавља Агенција за мирно рјешавање радних спорова (у даљем тексту: Агенција).

- (2) Агенција је јавна установа основана у складу са законом.
- (3) Оснивач Агенције је Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада).
- (4) Статутом и правилником о унутрашњој организацији Агенције уређују се послови, организација рада и друга питања од значаја за рад Агенције.

Члан 5

Агенција обавља послове који се односе на:

- 1) мирно рјешавање радних спорова,
- 2) одређивање арбитра или миритеља за поступање у конкретном спору,
- 3) вођење Именика арбитра и миритеља (у даљем тексту: Именик),
- 4) едукацију и стручно усавршавање арбитра и миритеља,
- 5) евиденцију поступака мирног рјешавања радних спорова и
- 6) друге послове одређене законом.

2. Органи Агенције

Члан 6

Органи Агенције су Управни одбор и директор.

Члан 7

- (1) Управни одбор има три члана, које именује и разрјешава Влада.
- (2) Чланове Управног одбора именује Влада, и то:
 - 1) једног члана на приједлог Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство) након спроведеног поступка јавне конкуренције,
 - 2) једног члана на заједнички приједлог свих репрезентативних синдиката на нивоу Републике Српске (у даљем тексту: Република) и
 - 3) једног члана на заједнички приједлог свих репрезентативних удружења послодаваца на нивоу Републике.
- (3) Састав Управног одбора одражава равноправну заступљеност полова у складу са прописима који уређују равноправност полова.
- (4) Запослени у Агенцији не могу бити чланови управног одбора.

Члан 8

Управни одбор:

- 1) доноси Статут Агенције,
- 2) одлучује о пословању Агенције,
- 3) разматра и усваја извјештај о пословању и годишњи обрачун Агенције,
- 4) доноси програм рада и финансијски план Агенције,
- 5) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом и Статутом Агенције, и
- 6) врши и друге послове утврђене актом о оснивању и Статутом Агенције.

Члан 9

- (1) Директор руководи радом Агенције, представља и заступа Агенцију и одговоран је за законитост њеног рада.
- (2) Директора Агенције именује и разрјешава Влада на период од четири године, уз претходно спроведен поступак јавне конкуренције.
- (3) Услови за именовање и разрјешење директора утврђују се Статутом Агенције.

ГЛАВА III

ПОСТУПАК МИРНОГ РЈЕШАВАЊА РАДНИХ СПОРОВА

1. Заједничке одредбе

Члан 10

- (1) Поступак мирног рјешавања радног спора покреће се подношењем Агенцији приједлога за мирно рјешавање радног спора (у даљем тексту: приједлог).
- (2) Стране у спору приједлог могу да поднесу појединачно или заједнички.
- (3) Приједлог садржи:
 - 1) име и презиме страна у спору, односно назив и сједиште страна у спору,
 - 2) предмет спора и
 - 3) документацију у вези са предметом спора, као и имена свједока, ако их имају.
- (4) Предлагач, односно стране у спору у приједлогу могу предложити арбитра или миритеља из Именика.
- (5) У складу са законом, на захтјев страна у спору или на иницијативу арбитра или миритеља, у поступак мирног рјешавања радног спора може се укључити оснивач послодавца или његов законски заступник.

Члан 11

- (1) Агенција, по пријему приједлога, утврђује његову допуштеност и благовременост, у складу са законом.
- (2) Недопуштен или неблаговремен приједлог Агенција одбацује закључком.
- (3) Ако стране у спору поднесу приједлог заједничког споразума, директор Агенције може да поднесени споразум овјери или да рјешењем одреди арбитра или миритеља.
- (4) Овјерен споразум из става 3. овог члана има снагу извршне исправе.

Члан 12

- (1) О спроведеном поступку мирног рјешавања радног спора арбитар или миритељ је дужан да поднесе извјештај Агенцији.
- (2) У извјештају из става 1. овог члана арбитар или миритељ наводи чињенице и доказе до којих је дошао или утврдио у поступку и даје препоруку за коначно рјешавање предмета радног спора.
- (3) Арбитар или миритељ дужан је да извјештај из става 1. овог члана поднесе Агенцији најкасније у року од 30 дана од дана пријема или преузимања предмета.
- (4) У случају да су стране закључиле споразум о мирном рјешавању радног спора, арбитар или миритељ дужан је да уз извјештај из става 1. овог члана приложи и примјерак закљученог споразума.
- (5) Уколико није постигнут и закључен споразум између страна у радном спору, на основу извјештаја арбитра или миритеља из става 1. овог члана, директор Агенције доноси закључак којим се поступак мирног рјешавања индивидуалног радног спора обуставља, а стране у спору се упућују на судску заштиту, у складу са законом.

Члан 13

На питања која нису уређења овим законом примјењују се одредбе Закона о општем управном поступку.

Члан 14

Министар рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: министар) правилником прописује начин и поступак међусобне комуникације учесника у поступку мирног рјешавања радног спора.

2. Мирно рјешавање индивидуалних радних спорова

Члан 15

- (1) Ако је приједлог поднијела једна од страна у спору, Агенција доставља приједлог и документацију другој страни у спору.
- (2) Друга страна у спору дужна је да се у року од осам дана од дана пријема приједлога и документације изјасни о основаности и оправданости навода из приједлога, као и о другим чињеницама од значаја за поступак мирног рјешавања радног спора.
- (3) Директор Агенције, по пријему изјашњења или протеком рока из става 2. овог члана, на приједлог страна или по службеној дужности, рјешењем одређује арбитра или миритеља из Именика.

Члан 16

(1) Арбитар или миритељ, по потреби, заказује расправу о предмету спора у року од пет дана од дана пријема или преузимања предмета.

(2) Стране у спору могу да одреде свог представника у поступку рјешавања радног спора и о томе обавијесте арбитра или миритеља најкасније до дана заказане расправе.

(3) Ако стране у спору не одреде свог представника у року из става 2. овог члана, поступак рјешавања радног спора арбитар или миритељ настављају непосредним контактом са странама у спору.

Члан 17

(1) У циљу рјешавања радног спора арбитар или миритељ има право да одвојено, ван расправе, тражи и прикупља информације и друге податке од страна у спору или њихових представника.

(2) Арбитар или миритељ има право да укључи вјештаке и друге стручњаке који ће помоћи у рјешавању спора, уз сагласност и о трошку страна у спору.

Члан 18

(1) Арбитар или миритељ дужан је да у року од седам дана од дана одржане расправе у писаној форми сачини приједлог споразума о мирном рјешавању индивидуалног радног спора и достави га странама у спору на потпис, уколико постоји сагласност страна за закључење споразума.

(2) Стране у спору дужне су да у року од пет дана од дана пријема потпишу приједлог споразума, уколико су сагласне са њим.

(3) Споразум се сматра закљученим када га потпишу стране у спору и арбитар или миритељ који је учествовао у поступку.

Члан 19

(1) У случају да стране у спору у року из члана 18. став 2. овог закона не потпишу достављени споразум, сматраће се да нису сагласне са споразумом.

(2) Изузетно, на основу образложеног захтјева арбитра или миритеља, директор Агенције може донијети закључак којим ће одредити додатни рок за окончање поступка.

Члан 20

Споразум из члана 18. став 3. овог закона има снагу извршне исправе.

3. Поступак мирног рјешавања правних колективних радних спорова

Члан 21

(1) Ако је приједлог за мирно рјешавање правног колективног радног спора поднијела једна од страна у спору, Агенција доставља приједлог и документацију другој страни у спору.

(2) Друга страна у спору дужна је да се у року од десет дана од дана пријема приједлога изјасни о основаности и оправданости навода из приједлога, као и о чињеницама од значаја за поступак мирног рјешавања радног спора.

(3) Протеком рока из става 2. овог члана, директор Агенције, на приједлог страна у спору или по службеној дужности, рјешењем одређује арбитра или миритеља из Именика.

Члан 22

(1) Арбитар или миритељ заказује расправу о предмету спора у року од седам дана од дана пријема или преузимања предмета.

(2) Стране у спору дужне су да одреде свог представника у поступку рјешавања радног спора и о томе обавијесте арбитра или миритеља најкасније до дана заказане расправе.

(3) Ако стране у спору не одреде свог представника у року из става 2. овог члана, поступак рјешавања радног спора арбитар или миритељ наставља непосредним контактом са странама у спору.

Члан 23

(1) У циљу рјешавања радног спора арбитар или миритељ има право да одвојено, ван расправе, тражи и прикупља информације и друге податке од представника страна у спору.

(2) Арбитар или миритељ има право да укључи вјештаке и друге стручњаке који ће помоћи у рјешавању спора, уз сагласност и о трошку страна у спору.

Члан 24

(1) Арбитар или миритељ дужан је да у року од десет дана од дана одржане расправе сачини приједлог споразума о мирном рјешавању правног колективног спора и достави га странама у спору на потпис, уколико постоји сагласност страна за закључење споразума.

(2) Стране у спору дужне су да у року од седам дана од дана пријема потпишу приједлог споразума, уколико су сагласне са њим.

(3) Споразум се сматра закљученим када га потпишу стране у спору и арбитар или миритељ који је учествовао у поступку.

Члан 25

(1) У случају да стране у спору у року из члана 24. став 2. овог закона не потпишу достављени споразум, сматраће се да нису сагласне са споразумом.

(2) Изузетно, на основу образложеног захтјева арбитра или миритеља, директор Агенције може донијети закључак којим ће одредити додатне рокове за окончање поступка.

Члан 26

(1) Споразум који стране постигну у поступку мирног рјешавања правног колективног радног спора сачињава се у писаној форми.

(2) На основу споразума из става 1. овог члана, арбитар или миритељ дужан је да сачини појединачне споразуме који имају снагу извршне исправе.

(3) Појединачне споразуме из става 2. овог члана закључује радник који је био представљен у спору са послодавцем.

4. Поступак мирног рјешавања интересних колективних радних спорова

Члан 27

(1) Ако је приједлог за мирно рјешавање интересног колективног радног спора поднијела једна од страна у спору, Агенција доставља приједлог и документацију другој страни у спору.

(2) Друга страна у спору дужна је да се у року од 15 дана од дана пријема приједлога изјасни о приједлогу.

Члан 28

(1) Уколико друга страна у спору не прихвати приједлог или не достави одговор у року из члана 27. став 2. овог закона, директор Агенције закључком обуставља поступак.

(2) Уколико друга страна у спору прихвати приједлог за мирно рјешавање спора, директор Агенције доноси рјешење о именовану мировног вијећа.

Члан 29

(1) Мировно вијеће састоји се од три члана, од којих по једног члана именују стране у спору, а трећег члана, који има улогу предсједавајућег, именује директор Агенције.

(2) Чланови мировног вијећа именују се са листе арбитра и миритеља који су уписани у Именик.

(3) Мировно вијеће дужно је да у року од три дана од дана конституисања донесе правила о начину рада и одлучивања.

Члан 30

Мировно вијеће дужно је да интересни колективни радни спор оконча у року од 30 дана од дана конституисања и у наведеном року поднесе извјештај о раду директору Агенције.

Члан 31

(1) Споразум постигнут између страна у интересном колективном радном спору постаје саставни дио колективног уговора или другог општег акта који је био предмет спора.

(2) Уколико стране у интересном колективном радном спору не постигну споразум, директор Агенције, на основу извјештаја мировног вијећа, поступак мирног рјешавања интересног колективног радног спора обуставља закључком.

5. Поступак мирног рјешавања колективних радних спорова у дјелатностима од општег интереса

Члан 32

У дјелатностима од општег интереса, утврђеним законом, или у дјелатностима у којима би прекид рада могао да угрози живот и здравље људи или да нанесе штету већих размјера стране у колективном правном и интересном спору дужне су да поднесу приједлог Агенцији за мирно рјешавање насталог спора.

Члан 33

(1) Приједлог из члана 32. овог закона стране у спору дужне су да поднесу у року од пет дана од дана настанка колективног спора.

(2) Ако стране у спору не поднесу приједлог, директор Агенције по службеној дужности покреће поступак рјешавања насталог спора у складу са овим законом.

6. Поступак пред арбитражном комисијом

Члан 34

(1) Поступак пред арбитражном комисијом покреће се на приједлог послодавца у случају ускраћивања сагласности синдиката, односно савјета радника на отказ уговора о раду изабраном представнику радника.

(2) Приједлог из става 1. овог члана подноси послодавац у року од 15 дана од дана пријема изјашњења синдиката, односно савјета радника.

Члан 35

(1) Арбитражна комисија састоји се од три члана, од којих по једног члана именују стране у спору, а трећег члана, који има улогу предсједавајућег, именује директор Агенције.

(2) Арбитражну комисију чине арбитри који се именују са листе арбитра и миритеља који су уписани у Именик.

(3) Арбитражна комисија дужна је да у року од три дана од дана конституисања донесе правила о начину рада и одлучивања.

(4) Састав арбитражне комисије по правилу одражава равноправну заступљеност полова у складу са прописима који уређују равноправност полова.

Члан 36

(1) Арбитражна комисија из члана 35. овог закона дужна је да донесе одлуку у року од 15 дана од дана конституисања и у наведеном року поднесе извјештај о раду директору Агенције.

(2) Одлука арбитражне комисије је коначна и обавезујућа за стране у спору.

7. Изузеће арбитра и миритеља

Члан 37

Страна у спору може директору Агенције да поднесе захтјев за изузеће арбитра и миритеља, и то:

1) ако заступа једну од страна у спору или је у посљедње три године заступао једну од страна у спору,

2) ако је сродник једне од страна у спору у правој линији, у побочној до четвртог степена и у тазбинској до другог степена и

3) ако је повезан са странама у спору на било који други начин који би могао да утиче на његову непристрасност.

Члан 38

- (1) Арбитар и миритељ по службеној дужности воде рачуна о разлозима за изузеће у току поступка и дужни су да о њима обавијесте директора Агенције.
- (2) О изузећу арбитра и миритеља одлучује директор Агенције рјешењем.

8. Евиденција о поступцима мирног рјешавања радних спорова

Члан 39

Агенција води евиденцију о поступцима мирног рјешавања радних спорова.

Члан 40

Министар правилником прописује садржај и начин вођења евиденције из члана 38. овог закона.

ГЛАВА IV АРБИТРИ И МИРИТЕЉИ

1. Избор и именовање арбитра и миритеља

Члан 41

- (1) За арбитра и миритеља може да буде именовано лице које испуњава сљедеће услове:
 - 1) да је држављанин Републике Српске или Босне и Херцеговине,
 - 2) да има завршен најмање први циклус студија правног смјера у трајању од четири године са 240 ECTS бодова или еквивалент и најмање три године радног искуства у области рада и социјалног дијалога и
 - 3) да није осуђивано на безусловну затворску казну у трајању дужем од шест мјесеци.
- (2) Поред услова прописаних у ставу 1. овог члана, арбитар мора имати положен правосудни испит.

Члан 42

- (1) Избор арбитра и миритеља врши се путем јавног конкурса на основу одлуке Економско-социјалног савјета Републике Српске (у даљем тексту: Савјет).
- (2) Јавни конкурс расписује и процедуру спроводи Конкурсна комисија, коју именује Савјет (у даљем тексту: Комисија).
- (3) Након спроведене процедуре, Комисија утврђује приједлог листе арбитра и миритеља и доставља га Савјету.

Члан 43

Одлуку о именовању арбитра и миритеља доноси Савјет у року од 30 дана од дана достављања приједлога Комисије из члана 42. став 3. овог закона, водећи рачуна о територијалној заступљености и полној равноправности.

Члан 44

- (1) Арбитри и миритељи бирају се на период од четири године и могу бити поново изабрани.
- (2) Рок из става 1. овог члана рачуна се од дана уписа у Именик.
- (3) Министар правилником прописује садржај и начин вођења Именика.

Члан 45

На основу одлуке Савјета о именовању арбитра и миритеља, директор Агенције доноси рјешење о упису у Именик.

2. Права и обавезе арбитра и миритеља

Члан 46

- (1) Арбитар и миритељ дужни су да поступају одговорно, савјесно и непристрасно, водећи рачуна да стране у спору имају једнака права и обавезе.

- (2) Арбитар и миритељ дужни су да се стручно усавршавају у области радних односа и социјалног дијалога.
- (3) Арбитар и миритељ дужни су да дају препоруку за коначно рјешавање предмета радног спора.

Члан 47

- (1) Арбитри и миритељи имају право на награду за рад и накнаду трошкова које су имали током поступка.
- (2) Одлуком Владе утврђује се висина награде и накнаде трошкова из става 1. овог члана.
- (3) Средства из става 1. овог члана обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

Члан 48

- (1) Запослени арбитар и миритељ има право на неплаћено одсуство за вријеме док воде поступак мирног рјешавања радног спора, а које је послодавац дужан да омогући.
- (2) Због обављања дужности арбитра или миритеља, запослени арбитар или миритељ не може бити стављен у неравноправан положај у погледу остваривања права по основу рада код свог послодавца.

3. Престанак својства арбитра и миритеља

Члан 49

- (1) Својство арбитра и миритеља престаје брисањем из Именика.
- (2) Арбитар и миритељ бришу се из Именика:
 - 1) ако се накнадно утврди да нису били испуњени услови из члана 41. овог закона,
 - 2) ако престану да постоје услови из члана 41. т. 1) и 3) овог закона,
 - 3) по истеку рока на који је изабран, ако не буде поново изабран,
 - 4) ако одбије да се стручно усавршава,
 - 5) ако нестручно и несавјесно обавља дужности,
 - 6) ако се неуредно одазива на позив Агенције,
 - 7) ако неоправдано одуговлачи поступак мирног рјешавања радног спора,
 - 8) на лични захтјев,
 - 9) усљед губитка пословне способности и
 - 10) усљед смрти.

Члан 50

- (1) Директор Агенције дужан је да у року од 15 дана од дана сазнања за околности из члана 49. став 2. т. 1), 2), 4), 5), 6) и 7) овог закона поднесе захтјев Савјету за доношење одлуке о брисању арбитра и миритеља из Именика.
- (2) У случајевима настанка околности из члана 49. став 2. т. 3), 8), 9) и 10) директор Агенције доноси рјешење о брисању миритеља и арбитра из Именика у року од 15 дана од дана сазнања за настале околности, о чему обавјештава Савјет.
- (3) На основу одлуке Савјета из става 1. овог члана, директор Агенције врши брисање арбитра и миритеља из Именика у року од седам дана од дана достављања одлуке.

Члан 51

Рјешење о упису и брисању из Именика објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

ГЛАВА V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52

- (1) У року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона Влада ће донијети одлуку о висини награде и накнаде трошкова арбитра и миритеља (члан 47. став 2).
- (2) Министар ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети сљедеће правилнике:
 - 1) о начину и поступку међусобне комуникације учесника у поступку мирног рјешавања радног спора (члан 14),
 - 2) о начину вођења евиденције о поступцима мирног рјешавања радних спорова (члан 39) и

3) о садржају и начину вођења Именика арбитра и миритеља (члан 44. став 3).

(3) Подзаконски акти донесени на основу раније важећег закона примјењиваће се до доношења подзаконских аката из ст. 1. и 2. овог члана, уколико нису супротни одредбама овог закона.

Члан 53

Поступци за мирно рјешавање радних спорова започети прије ступања на снагу овог закона окончаће се према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 54

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о мирном рјешавању радних спорова ("Службени гласнику Републике Српске", бр. 71/09 и 100/11).

Члан 55

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".